

สถาปัตยกรรมระบบแสดงภาพความสัมพันธ์ ระหว่างเครือข่ายกรอบความหมายภาษาไทย

สาวิตรี จำปาทอง
ธนนท์ หลีน้อย
อัครวุฒิ ตาคม
เทพชัย ทรัพย์นิธิ

หน่วยปฏิบัติการวิจัยวิทยาการมนุษยภาษา
ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ
NECTEC ACE2010 (24 กันยายน 2553)

หัวข้อการนำเสนอ

- ที่มาและปัญหา
- วัตถุประสงค์
- โครงสร้างสถาปัตยกรรมระบบแสดงภาพความสัมพันธ์ระหว่าง
เครือข่ายกรอบความหมายภาษาไทย
- สรุป
- งานในอนาคต

กรอบความหมาย

- กรอบความหมาย (Frame) คือฉากสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นทั่วไปโดยไม่เฉพาะเจาะจง

“การวิ่ง”

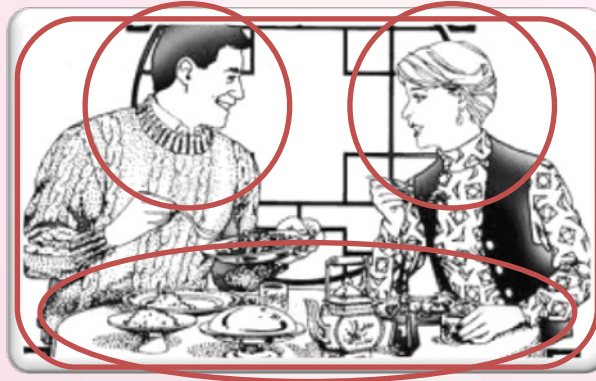
“การสนทนา”

“การร้องเพลง”

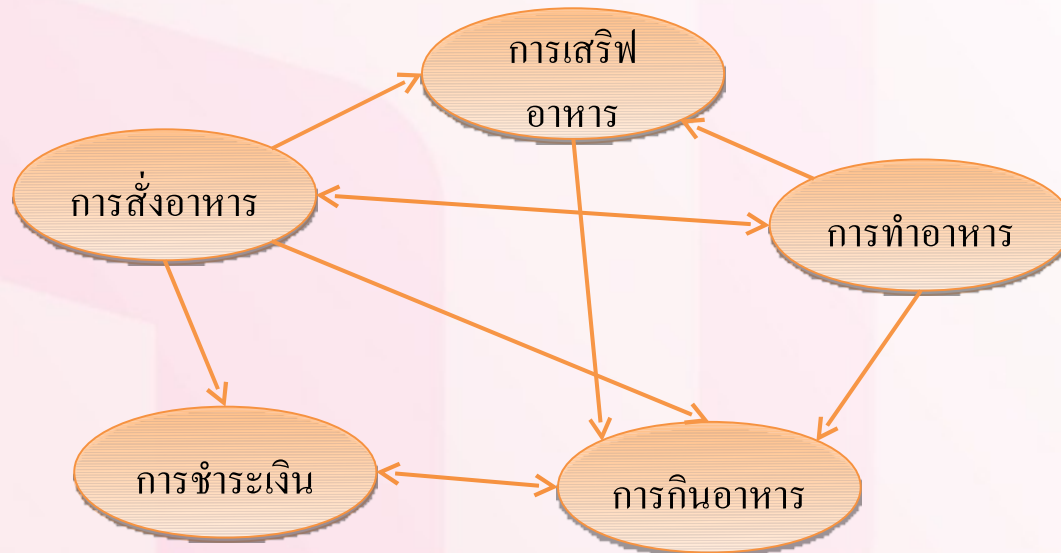
กรอบความหมาย

- กรอบความหมายจะแสดงรายละเอียดองค์ประกอบที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นั้นๆ
  - เช่น กรอบความหมาย “**การกิน**” ก็ต้องมี “**ผู้กิน**”, “**ของกิน**”, “**สถานที่กิน**” เป็นองค์ประกอบของกรอบความหมาย

เครือข่ายกรอบความหมาย

- เครือข่ายกรอบความหมาย (FrameNet) คือคลังข้อมูลที่มีการจัดกลุ่มความสัมพันธ์ของกรอบความหมายไว้เป็นเครือข่ายความสัมพันธ์เดียวกัน

ความสัมพันธ์แบบการเกิดก่อน (Precedes)

ที่มาและปัญหา

จากการพัฒนาข้อมูลเครือข่ายกรอบความหมายโดยนักภาษาศาสตร์พบว่า

- ใช้เวลานานในการเข้าถึงข้อมูลเครือข่ายกรอบความหมาย
- มองภาพความสัมพันธ์ของแต่ละกรอบความหมายได้ยาก
- ใช้เวลานานในการศึกษากลุ่มของกรอบความหมาย เพื่อเพิ่มกรอบความหมายใหม่ให้มีความสัมพันธ์กับกลุ่มของกรอบความหมายที่มีอยู่แล้วในคลังข้อมูลเครือข่ายกรอบความหมาย

วัตถุประสงค์

ระบบแสดงภาพความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายกรอบความหมายภาษาไทยพัฒนาขึ้นมาเพื่อให้ นักภาษาศาสตร์

- เข้าถึงข้อมูลเครือข่ายกรอบความหมายได้เร็ว
- มองภาพรวมความสัมพันธ์ของเครือข่ายกรอบความหมายได้ชัดเจน
- ใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการสร้างเครือข่ายกรอบความหมายใหม่

โครงสร้างสถาปัตยกรรมระบบแสดงภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายกรอบความหมายภาษาไทย

โครงสร้างสถาปัตยกรรมระบบแสดงภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายกรอบความหมายภาษาไทย

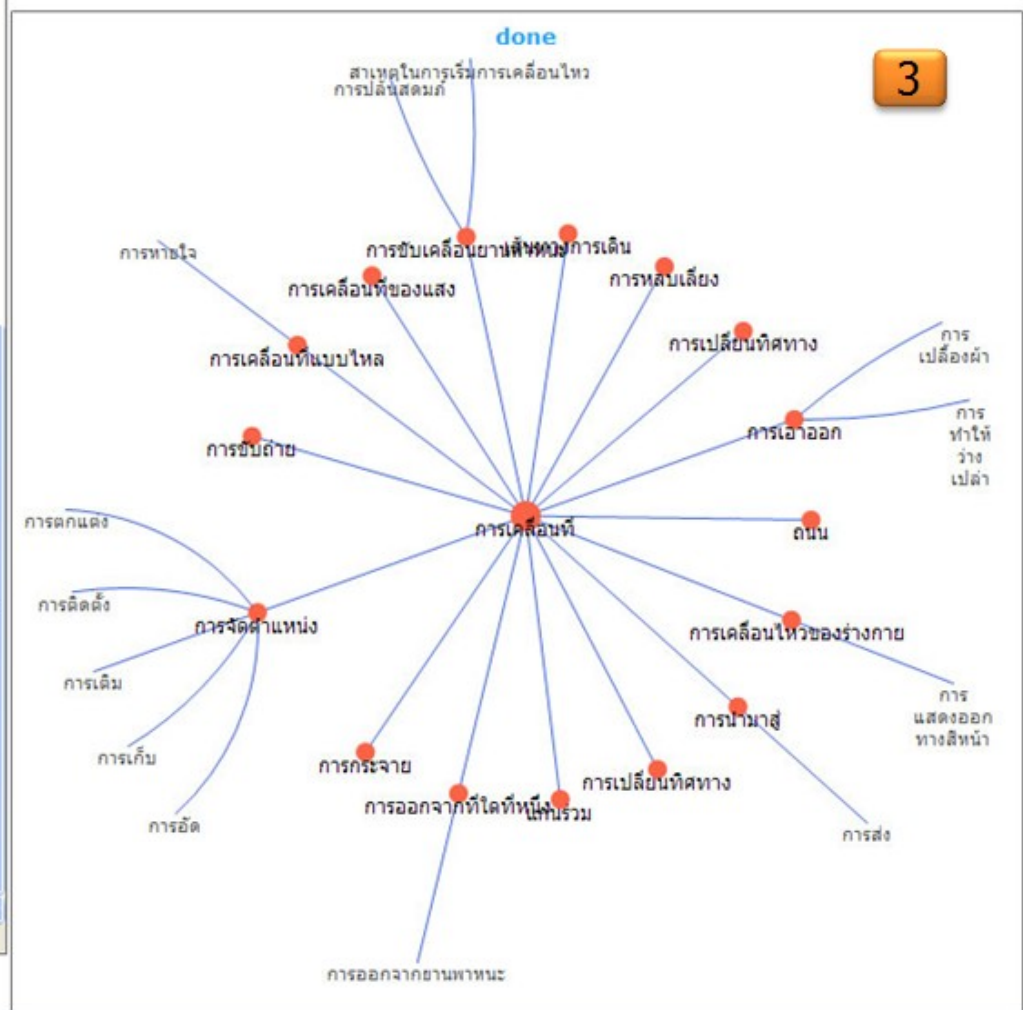

Frame List

No.	Frame
75	การกระจาย
76	การก้าวข้าม
77	การขับเคลื่อนยานพาหนะ
78	การขับถ่าย
79	การเคลื่อนที่
80	การเคลื่อนที่ของเสียง
81	การเคลื่อนที่ของแสง
82	การเคลื่อนที่ด้วยตัวเอง
83	การเคลื่อนที่แบบมวล
84	การเคลื่อนไหวของร่างกาย
85	การจัดตำแหน่ง
86	การโจมตี
87	การเดินทาง
88	การท้องเที่ยว
89	การทำลาย
90	การนำมาสู่
91	การบุกรุก
92	การเปลี่ยนทิศทาง
93	การเคลื่อนที่แบบไหล
94	การหยุด
95	การหลบเลี่ยง
96	การหลบหลีก
97	การออกจากที่ใดที่หนึ่ง
98	การเอาออก
99	จากการเคลื่อนที่
100	เส้นทางการเดินทาง

Frame Relation

No.	Relation	Amount
1	Is Causative of:	0
2	Is Used By:	17
3	Precedes:	0
4	Is Inherited By:	6
5	Has Subframes:	2

Frame Connection

- การเคลื่อนที่
- การเคลื่อนไหวของร่างกาย (Body_movement)
  - การนำมาสู่ (Bringing)
  - การเปลี่ยนทิศทาง (Change_direction)
  - แก่นร่วม (Cotheme)
  - การออกจากที่ใดที่หนึ่ง (Departing)
  - การกระจาย (Emanating)
  - การหลบเลี่ยง (Evading)
  - การขับถ่าย (Excreting)
  - การเคลื่อนที่แบบไหล (Fluidic_motion)
  - การเคลื่อนที่ของแสง (Light_movement)

Frame Element

- Core Element
  - พื้นที่ (Area)
  - ทิศทาง (Direction)
  - ระยะห่าง (Distance)
  - จุดมุ่งหมาย (Goal)
  - เส้นทาง (Path)
  - จุดเริ่มต้น (Source)
  - แก่น (Theme)
- Non-Core Element
  - ความหนักเบา (Degree)
  - ช่วงระยะเวลา

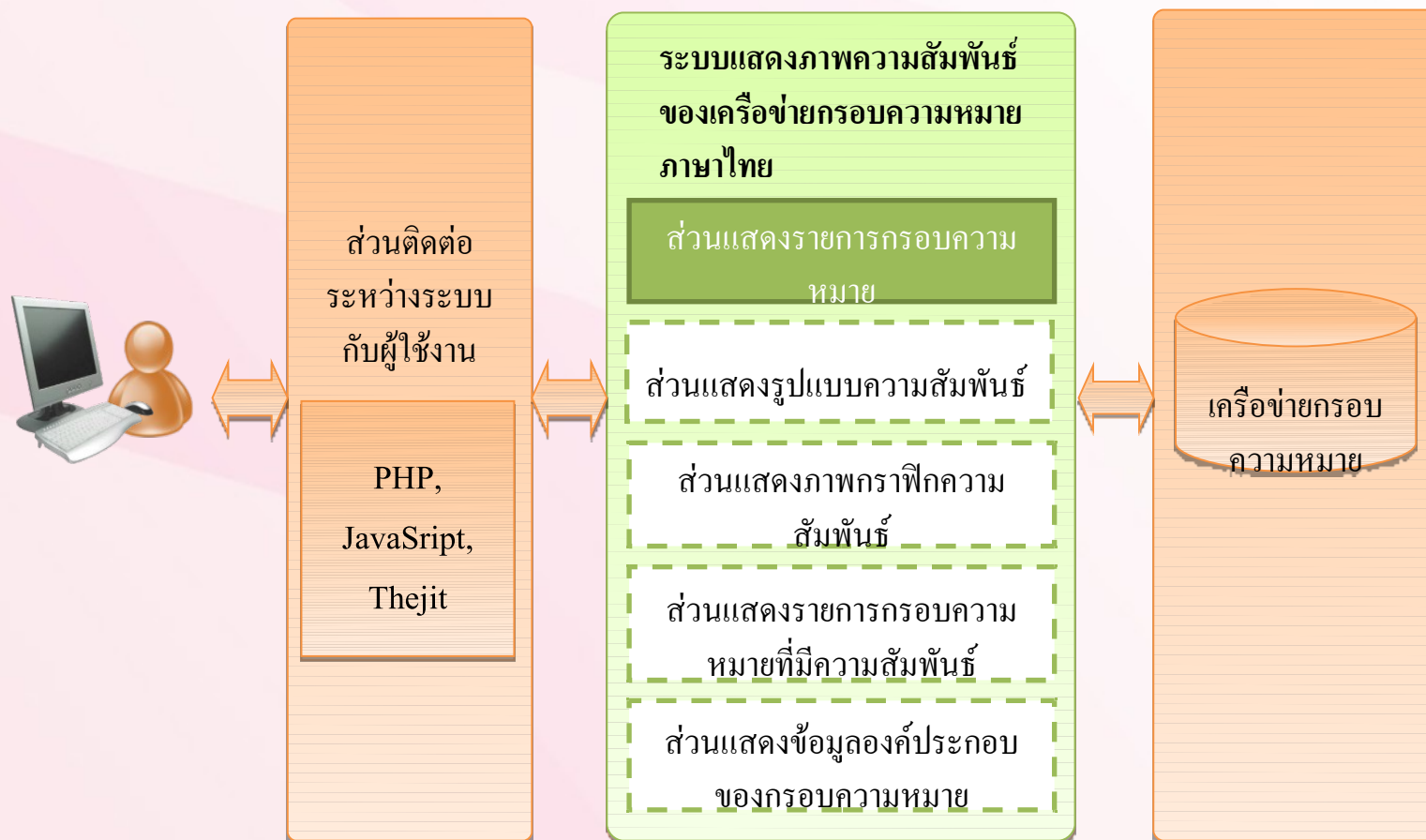
<Previous

Next>

bility

โครงสร้างสถาปัตยกรรมระบบแสดงภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายกรอบความหมายภาษาไทย

ส่วนแสดงรายการกรอบความหมาย

- แสดงรายการกรอบความหมายที่มีอยู่ในฐานข้อมูลทั้งหมด
  - เรียงรายการกรอบความหมายตามลำดับตัวอักษร

No.	Frame
75	การกระจาย
76	การก้าวข้าม
77	การขับเคลื่อนยานพาหนะ
78	การขับถ่าย
79	การเคลื่อนที่
80	การเคลื่อนที่ของเสียง
81	การเคลื่อนที่ของแสง
82	การเคลื่อนที่ด้วยตัวเอง
83	การเคลื่อนที่แบบมวล
84	การเคลื่อนไหวของร่างกาย
85	การจัดตำแหน่ง
86	การโจมตี

โครงสร้างสถาปัตยกรรมระบบแสดงภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายกรอบความหมายภาษาไทย

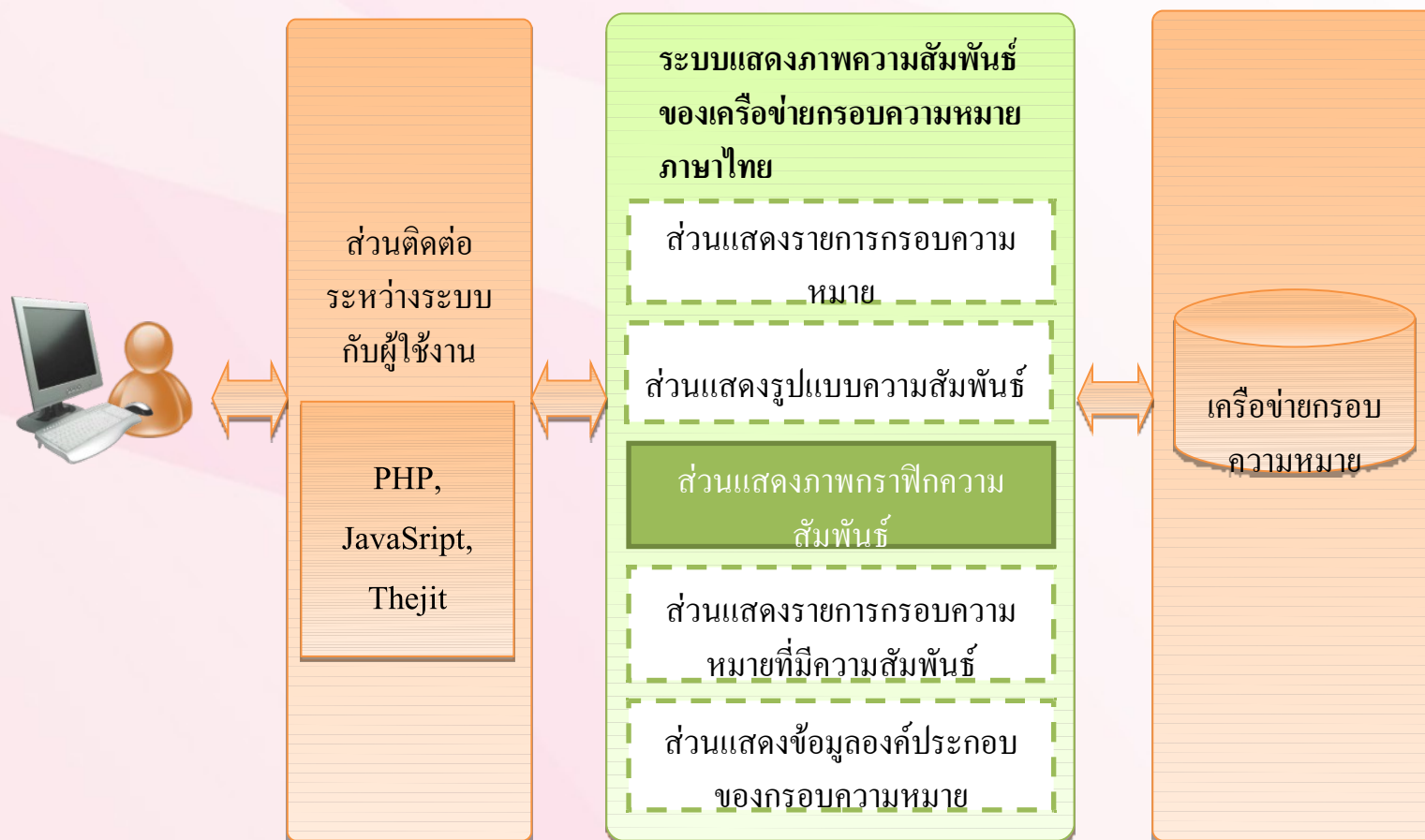

ส่วนแสดงรูปแบบความสัมพันธ์

- แสดงรูปแบบความสัมพันธ์
ระหว่างกรอบความหมาย
และความถี่ของการเกิดร่วม
— แบ่งออกเป็น 12 รูปแบบ

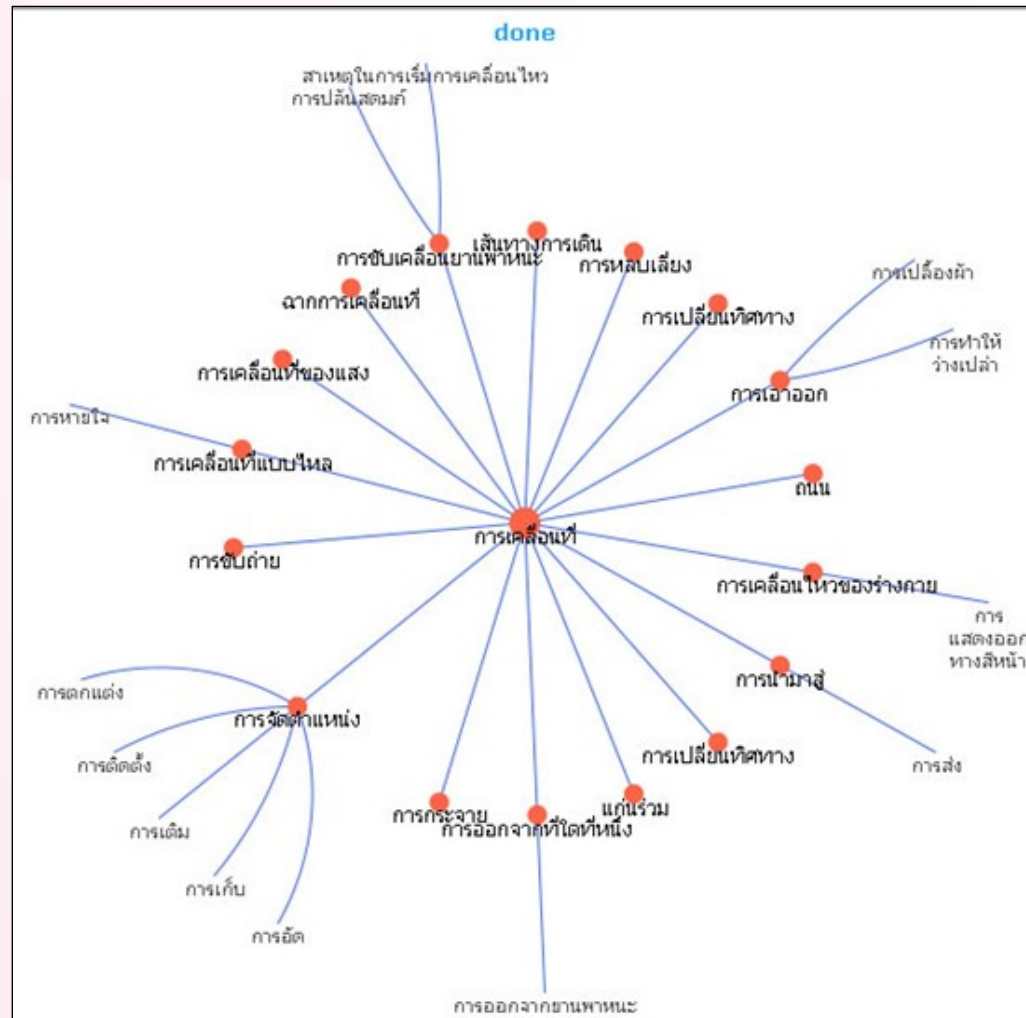
ประเภทความสัมพันธ์	รูปแบบความสัมพันธ์	คำอธิบายรูปแบบความสัมพันธ์
Uses	Uses	ความสัมพันธ์แบบนำไปใช้
	Is Used By	ความสัมพันธ์แบบถูกนำไปใช้
Inherits	Inherits From	ความสัมพันธ์แบบสืบทอดจาก
	Is Inherited By	ความสัมพันธ์แบบถูกสืบทอด
Subframes	Has Subframes	ความสัมพันธ์แบบมีกรอบความหมายย่อย
	Subframe of	ความสัมพันธ์แบบกรอบความหมายย่อยของ
Precedes	Precedes	ความสัมพันธ์แบบเกิดก่อน
	Is Preceded by	ความสัมพันธ์แบบเกิดหลัง
Perspective	Perspective on	ความสัมพันธ์แบบมีทัศนมิติ
	Is perspectivized in	ความสัมพันธ์แบบเป็นทัศนมิติ
See Also	See Also	ความสัมพันธ์แบบดูประกอบ
Is Causative of	Is Causative of	ความสัมพันธ์แบบสาเหตุ

โครงสร้างสถาปัตยกรรมระบบแสดงภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายกรอบความหมายภาษาไทย

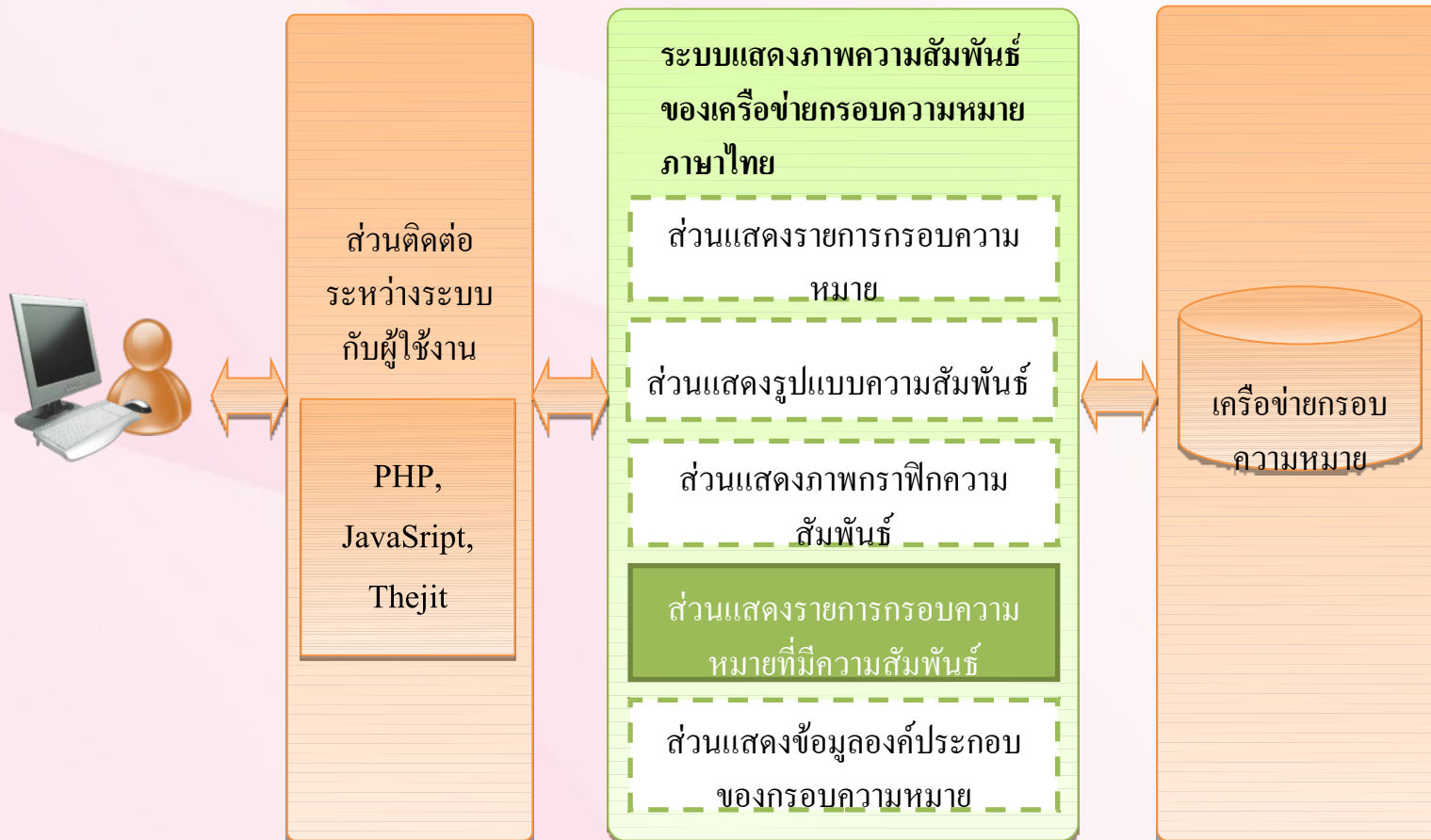

ส่วนแสดงภาพกราฟิกความสัมพันธ์

- แสดงภาพกราฟิกความสัมพันธ์
ระหว่างกรอบความหมาย
  - แสดงความสัมพันธ์ได้สองลำดับชั้น

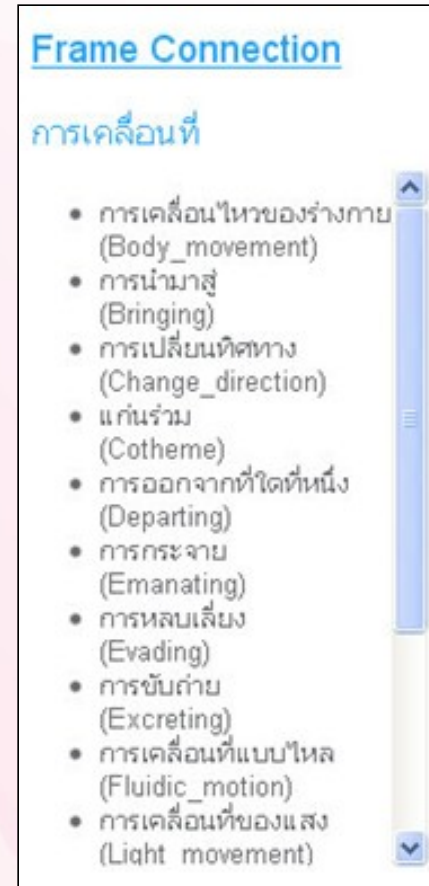

โครงสร้างสถาปัตยกรรมระบบแสดงภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายกรอบความหมายภาษาไทย

ส่วนแสดงรายการกรอบความหมายที่มีความสัมพันธ์

- แสดงรายการกรอบความหมายที่มีความสัมพันธ์กับกรอบความหมายที่ผู้ใช้เลือกแสดง

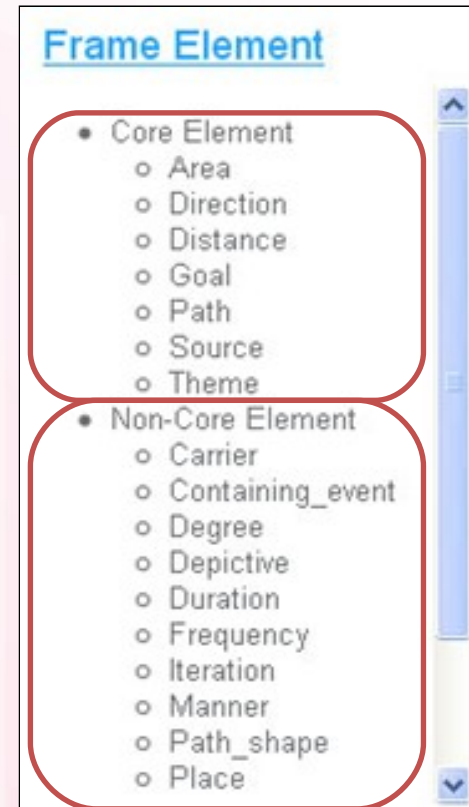

โครงสร้างสถาปัตยกรรมระบบแสดงภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายกรอบความหมายภาษาไทย

ส่วนแสดงข้อมูลองค์ประกอบของกรอบความหมาย

- แสดงข้อมูลองค์ประกอบของกรอบความหมาย
  - องค์ประกอบหลัก (core element)
  - องค์ประกอบรอง (non-core element)

โครงสร้างสถาปัตยกรรมระบบแสดงภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายกรอบความหมายภาษาไทย

สรุป

- หลังจากให้นักภาษาศาสตร์ใช้งานระบบแสดงภาพความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายกรอบความหมายพบว่านักภาษาศาสตร์
  - เข้าถึงข้อมูลเครือข่ายกรอบความหมายได้เร็วขึ้น
  - มองภาพรวมความสัมพันธ์ของเครือข่ายกรอบความหมายในรูปแบบต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
  - ออกแบบกรอบความหมายใหม่และใส่ข้อมูลให้กับเครือข่ายกรอบความหมายภาษาไทยได้ง่ายขึ้น

งานในอนาคต

- นำข้อมูลเครือข่ายกรอบความหมายมาประยุกต์ใช้กับพจนานุกรม
อิเล็กทรอนิกส์
  - เช่น “**ปิ้ง**” กับ “**ย่าง**” หรือ “**จี**” กับ “**เผา**”
- พัฒนาระบบแนะนำกรอบความหมาย
  - เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสนใจทางด้านกรอบความหมายสามารถเข้ามาเพิ่ม
ข้อมูลกรอบความหมาย

ถาม – ตอบ